

Oo-hoo – det är uv musik i mina öron

Oo-hoo ... oo-hoo ... oo-hoo ...

Ljudet förändrar omedelbart stenbrottet i skogen till ren vildmark. Plötsligt flyger en stor mörk fågel upp och sätter sig i en hög gran. Den hinner knappt landa innan den fortsätter med oo-hoo ...

Siluetten har tofsar och avslöjar att det är en berguvshanne som sjunger och ropar efter en hona. Solen har just gått ner och det sista ljuset förgyller bakgrunden i en varm rödgul ton som fulländar bilden. Jag vågar knappt andas för att inte missa något i det här rara mötet med vår största uggla.

Ropet fortsätter en kvart innan ugglan ljudlöst försvinner ner i skogen. Nu är det mörkt och berguven jaktperiod har inletts.

Stadsmiljö, soptipp, skog

Med ett lyckligt leende över mötet, både som minnesbild och som bild i kameran går jag hemåt. Det är blott tredje gången någonsin jag hör eller ser berguv. Första gången var i en bullrig industrimiljö nära Stockholm, den andra i ett träd vid en soptipp. Stadsmiljöer och soptippar är faktiskt två vanliga biotoper för uven, där finns både rättor och fåglar som är främsta bytesdjuren. Förra veckans möte med uvhannen i skogsmiljö blev det starkaste hittills.

Berguven är en imponerande fågel med ett vingspann på runt en och en halv meter. Den räknas som en av världens största ugglor. Blicken med de orange ögonen är skarp och den kan se ganska barsk ut, vilken gett den skrämmande egenskaper i äldre folktro.

Från "Nära hotad" till "Sårbar"

Efter 30 år med en uppåtgående trend för berguven, sedan gifterna och förföljelsen minskat, har utvecklingen vänt neråt. En koll med Artdatabanken på SLU visar att läget är allvarligt med bara cirka 475 par i landet. Cirka 1 000 berguvar totalt alltså, utspridda över landet. Det innebär ett ganska glest nät så det är inte konstigt att uvhannarna har bråda tider att ropa ut sin ensamhet just nu.

Så få uvar innebär också att Artdatabanken i sin nya rödlista, som släpps den 28 april, flyttar upp berguven en hotkategori, från Nära hotad till Sårbar jämfört med listan från 2010. Några orsaker till varför den minskar finns inte men man misstänker att det kan bero på att bytesdjuren minskar, men hot från miljögifter och ny fritidsbebyggelse i lämpliga häckområden kan också påverka.

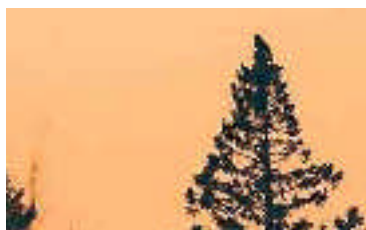
Det nya hotläget innebär att än mer hänsyn bör tas till berguven från skogsbruk och andra berörda.

Rolf Segerstedt 070-521 52 60
rolf.segerstedt@landlantbruk.se

BARA 1 000 UVAR KVAR. Efter många års ökning, bland annat genom uppfödning, minskar sedan flera år antalet berguvar. I Artdatabankens nya rödlista över hotade arter betraktas den som Sårbar, en hotgrad högre än i förra rödlistan från 2010.

FOTO: ROLF SEGERSTEDT

Även om mötet med berguvshannen skedde på avstånd var det en stark upplevelse att se och höra ugglan.

■ Fakta: Berguv (*Bubo bubo*)

Längd: cirka 70 centimeter.

Vingbredd: 140–170 centimeter.

Vikt: 2–4 kilo.

Utbredning/häckning: Den finns lokalt i södra och mellersta Sverige, inklusive Gotland, samt i Norrland och där främst vid kusten. Honan kan vara lättstörd förs-ta tiden efter äggläggning i mars–april. Ungar kan finnas kvar nära föräldrar-na till i september.

Boplat: De 2–3 äggen läggs ofta på hyllor i bergsbranter, men även i rovfågelsbon, i stenbrott eller vid en stor sten eller rotvälta på ett

hygge, samt på skärgårdsöar. Den kan även häcka på byggnader. När uven hittar ett bra revir så stannar den trofast kvar. En ensam hanne har funnits och ropat längst ut på Svenska högarna i Stockholms skärgård i 15 år men ännu inte lockat dit en hona.

Föda: Den jagar mest nattetid och lever främst av gnagare som brunrätta och vattensork. Den tar också byten som hare, kanin, and, kråk- och måsfåglar. Fisk, grodor och olika mindre fåglar är annan populär föda. Ibland tar berguven andra ugglor och rovfåglar.